

деревостани у вологій (підтип сируватий) буково-смерековій суяличині 5-6Яц 2-3Ял 1-2Бк +Яв та 6-7Яц 1-2Ял 1-2Бк +Яв. Для формування різновікових складних за структурою насаджень можливе зрідження намету не нижче зімкненості крон 0,7. При цьому треба постійно регулювати склад деревостану, збільшуючи частку участі ялиці бука та явора, одночасно зменшуючи участь ялини.

3. На перезволожених ділянках у складних деревостанах передовсім необхідно відмовитися від суцільних і проводити лише вибіркові рубання на малих площах. Для відновлення корінних деревостанів можуть також застосовуватися і рубки переформування.

Література

1. Бродович Р.І. Сучасний стан та науково-обґрунтована стратегія відтворення ялицевих лісів Українських Карпат / Р.І. Бродович, Т.М. Порада, І.П. Равлюк // Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ. – 2003. – Вип. 13.3. – С. 199-206.
2. Гаврусевич А.М. Удосконалити технологію вирощування лісових насаджень на перезволожених зрубках в Передкарпатті / А.М. Гаврусевич // Деревообробник. – 1998. – № 4. [Електронний ресурс]. – Доступний за http://www.derevo.info/info.php?i=4218&info_cat=137&info_rub=141.
3. Коляджин І.Ф. Особливості рубок реконструкції мішаних ялицевих культур басейну річок Свіча і Лімниця / І.Ф. Коляджин // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Сер.: Урбанізаційні процеси в гірських ландшафтах і шляхи їх регулювання. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.17. – С. 355-358.
4. Парпан В.І. Екологічні основи використання лісів України за їх цільовим призначенням / В.І. Парпан, М.В. Чернявський, В.М. Ільчук // Екологія та ноосферологія. – 1996. – № 5, т. 3. – С. 24-34.
5. Трибун П.А. Заблачивание предгорных лесов Ивано-Франковской области и меры борьбы с ними / П.А. Трибун // Лесоводство и агролесомелиорация : респ. межвед. темат. науч. сб. – К. : Изд-во "Урожай". – 1967. – Вып. 12. – С. 65-78.
6. Трибун П.А. О целенаправленном лесовыращивании в Украинских Карпатах / П.А. Трибун // Лесное хозяйство: журнал. – 1990. – № 7. – С. 14-15.
7. Цурик С.І. Таксація динаміки деревостанів : навч. посібн. [для студ. ВНЗ] / С.І. Цурик. – Львів : Вид-во НЛТУ України, 2008. – 345 с.
8. Чернявський М.В. Наближене до природи ведення лісового господарства в Україні / М.В. Чернявський // Лісовий і мисливський журнал : зб. наук. праць. – 2008. – № 1. – С. 14-17.
9. Швиденко А.И. Пихтовые леса Украины / А.И. Швиденко. – Львов : Изд-во "Высш. шк.", 1980. – 192 с.
10. Швиденко А.И. Формування ялицевих лісостанів / А.И. Швиденко // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. – Чернівці : Вид-во Чернівецький ДУ ім. Юрія Федьковича. – 1997. – Вип. 19. – С. 116-122.

Коляджин И.Ф. Динамика состава смешанных пихтовых древостоев бассейна рек Луква и Лимница

Прослежена динамика состава смешанных пихтовых древостоев в 7 массивах влажной буково-еловой суяличинах Прикарпатья в течение 45 лет – с 1967 по 2012 гг. На месте послевоенных срубов образовались природные двухъярусные насаждения в возрасте 35-50 лет с преобладанием в составе ели (60-80 %). Бук, вследствие избыточного увлажнения почв, находится только в подросте. После интенсивных санитарных рубок в течение следующих 30-35 лет сформировались насаждения со значительным участием, а чаще с преобладанием пихты. Оптимальные по породному составу древостои 5-6Пх 2-3Е 1-2Бк + Яв и 6-7Пх 1-2Е 1-2Бк + Яв можно будет сформировать в дальнейшем с применением выборочных рубок или рубок переформирования. В таких насаждениях возможно снижение полога не ниже сомкнутости крон 0,7. При этом надо постоянно регулировать состав древостоя, увеличивая долевое участие пихты, бука и явора, одновременно уменьшая участие ели.

Ключевые слова: пихта, елово-буково-пихтовые древостои, оптимальный состав, Прикарпатье.

Kolyadzhyn I.F. The Dynamics of the Composition of Mixed Fir Stands of the Lukva and the Limnytsya River Basins

The dynamics of the composition of mixed fir stands in seven wet beech-fir forest arrays of the Precarpathians during 45 years in the period from 1967 to 2012 is observed. Natural two-level forest stands aged 35-50 years with the advantage in the composition of spruce (60-80%) are formed on the site of the postwar clear-cut areas. Beech, due to excessive soil moisture, is only to grow up. As a result of intensive sanitation felling over the next 30-35 years coeval plantations with significant share, but more often with a predominance of fir have been formed. Stands that are optimal by species composition 5-6 S 2-3 F 1-2 B + 6-7 S and 6-7 S 1-2 F 1-2 B + Syc can be further formed using selective or landscape felling. Stands that are optimal by species composition 5-6 F 2-3 S 1-2 B + Syc and 6-7 F 1-2 S 1-2 B + Syc can be further formed using selective or landscape felling. In these plantations canopy thinning is possible with canopy density being not lower than 0.7. The composition of the stand should be constantly adjusted, increasing the share of fir, beech, and sycamore, while reducing the share of spruce.

Keywords: fir, fir-beech-spruce stands, optimal composition, the Precarpathians.

УДК 630*232

Здобувач В.І. Блиств – УкрНДІєрліс;
проф. В.С. Олійник, д-р с.-г. наук – Прикарпатський НУ
ім. Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

ВІТРОВАЛИ І СНІГОЛАМИ У ГРАБОВИХ БУЧИНАХ ЗАКАРПАТТЯ

Розглянуто показники вітровалів у буковому та ялиновому поясах Карпат. Оцінено їх поширення у висотній смузі грабових бучин. Наведено рангування лісотвірних порід букового поясу за ступенем посилення їх вітростійкості. Охарактеризовано особливості виникнення вітровальних ситуацій у басейні річки Латориця залежно від експозиції і крутизни схилів та висоти місцевості. Висвітлено процеси формування сніголамів. Запропоновано заходи щодо посилення стійкості букових лісів шляхом відтворення корінних деревостанів та впровадження системи противітровального їх захисту.

Ключові слова: вітровали, сніголами, насадження, лісотвірні породи, крутизна і експозиція схилів, висота н.р.м.

Відомо, що на стійкість насаджень у гірських умовах негативно впливають екстремальні метеорологічні умови. У цьому плані досить небезпечними є сильні вітри та випадання мокрого снігу, наслідком яких є вітровали і сніголами лісу.

Вітровали – перманентне стихійне явище, яке виникає при вітрах із швидкістю понад $15 \text{ м} \cdot \text{с}^{-1}$, особливо більше $20 \text{ м} \cdot \text{с}^{-1}$, після попереднього перезволоження лісових ґрунтів. Найбільше виражені в 40-кілометровій смузі вздовж головного вододілу Карпат у верхів'ях басейнів річок Тересви, Тиси, Лімниці, Бистриць Солотвинська і Надвірнянська, Пруту і Черемошу, в лісовому покриві яких домінують чисті ялинові і, меншою мірою, буково-ялинові ліси [5, 6]. Найбільші вітровали виникали в 1868-1869, 1885, 1957, 1964 і 1989-1990-х роках, які пошкодили від 150 до 5200 тис. м^3 деревини [3, 5]. При цьому вітровали 1957-1964 рр. охопили площу 520 тис. га і повалили 21,8 тис. м^3 деревини, що відповідно становить 39 % від лісопокритої площі регіону Карпат та 6,7 % від загального запасу деревини.

Природу вітровалів добре вивчено для центральної і північно-східної частини Карпат та Передкарпаття [1-4, 7, 9], у насадженнях яких домінує ялина. Виявлено, що найбільше ліс пошкоджується на висотах 700-1300 м н.р.м. на стрімких і дуже стрімких схилах західних і північних експозицій. За ступенем вітровальності лісові породи рангуються у такому порядку: ялина, ялиця, осика, вільха чорна, дуб звичайний, бук, береза, сосна, граб. При цьому вітровальність ялини переважно у шість разів вища, ніж у бука. Виходячи із таких закономірностей сформувалася думка, що для поясу букових лісів Карпат проблема вітровалів не актуальна, а тому кількісну їх оцінку в літературі майже не висвітлено.

Під час еколого-лісівничих досліджень мало приділено уваги також сніголамам. Найчастіше вони виникають на низьких гіпсометричних рівнях – до висот 800-900 м н.р.м., де внаслідок м'яких зим атмосферні опади іноді випадають у вигляді мокрого снігу, який налипаючи на крони дерев, спричиняє їх пошкодження. Від цього явища переважно страждають хвойні породи. Так, узимку 1962 р. запас пошкоджених ним ялинових насаджень становив 478 тис. м³ [8]. Зазвичай, мокрий сніг спричиняє у хвойних порід зламвання крони, а у листяних порід, зокрема бука, окрім цього, ще й деформацію стовбура (сніговал). Проте кількісних даних щодо особливостей поширення цього виду стихії у букових лісах у літературі не наведено.

З метою з'ясування поширення вітровальних і сніголомних явищ у букових лісах Закарпаття проаналізовано реляційну базу ВО "Укрдержліспроект" станом на 2009-2010 рр. для ДП "Мукачівське ЛГ", "Свалявське ЛГ" і "Воловецьке ЛГ", які розміщені в басейні річки Латориці і приурочені до таких висот: 200-1000 м н.р.м., 250-1280 м і 400-1280 м н.р.м. Вони достатньою мірою репрезентують лісорослинні умови букових лісів, зокрема грабових бучин у висотній смузі 200-800 м. Під час аналізу поширення вітровалів і сніголамів враховували типи лісу, орографо-лісівничі характеристики – експозицію, крутизну і висоту схилів, а також лісотвірні породи корінного і похідного походження в осередках стихії.

Перш ніж аналізувати наведені у реляційній базі дані, коротко розглянемо особливості поширення вітровалів на лісгосподарських підприємствах Закарпатської обл. у ялиновому і буковому поясах за 1964 р., із найбільшим проявом за останнє століття цієї стихії. Як видно із даних табл. 1, складеній на основі джерела [5] та картографічних матеріалів, на підприємствах букового поясу об'єм пошкодженої деревини був пересічно у 10 разів меншим, ніж у ялинових лісах. При цьому в буковому поясі спостерігалася досить чітка картина зменшення об'єму вітровальників у міру зменшення висотного розташування лісокомбінатів. На низьких гіпсометричних рівнях – 150-1000 м н.р.м. – обсяг пошкоджень був у 4-9 разів меншим, ніж на рівнях 400-1300 м. Наведене свідчить, що під час сильних вітрів провідну роль у формуванні вітровалів відіграє домінуючий склад лісових формацій та їх висотне розташування на гірських схилах.

Про вагомий роль висоти місцевості та складу лісотвірних порід у формуванні вітровалів свідчать наведені у табл. 2 дані лісопроекту про їх площі у смузі грабових бучин (200-800 м) трьох держлісгоспів водозбирання річки Латориця. Їх показники тут зростають у міру збільшення гіпсометричних рівнів під-

приємств – від 0,8 до 12,4 %. Що ж стосується породного складу насаджень, то найменше вітровій діяльності піддаються твердолистяні породи – граб, дуб скельний і бук.

Табл. 1. Об'єми вітровалів у 1964 р. на лісгосподарських підприємствах

Лісокомбінат	Висотний діапазон, м н.р.м.	Пошкоджена деревина, тис. м ³
Підприємства з переважанням ялини		
1. Усть-Чорнянський	550-1500	838
2. Ясинянський	650-1500	421
3. Рахівський	450-1500	416
середні	570-1500	558
Підприємства з переважанням бука		
1. Буштинський	500-1340	137
2. Воловецький	400-1280	56
3. Велико-Бичківський	300-1340	32
4. Жорнавський	200-1100	23
5. Дубриницький	150-1000	15
середні	330-1160	53

Табл. 2. Площа вітровалів і сніголамів у грабових бучинах

Характеристика	Бучини загалом	Лісотвірні породи				
		бук	граб	дуб скельний	ялина	ялиця
ДП "Мукачівське ЛГ"						
Загальна площа, га	14810	14461	143	117	88	2
Площа вітровалів	га	117	117	–	–	–
	%	0,8	0,8	–	–	–
Площа сніголамів	га	390	385	–	3	2
	%	2,6	2,7	–	2,6	2,3
ДП "Свалявське ЛГ"						
Загальна площа, га	28386	26721	569	424	658	14
Площа вітровалів	га	404	378	7	15	4
	%	1,4	1,4	1,2	3,5	0,6
Площа сніголамів	га	2	1	–	–	1
	%	0,01	0	–	–	0
ДП "Воловецьке ЛГ"						
Загальна площа, га	15057	12000	245	116	1902	794
Площа вітровалів	га	1872	1276	11	6	518
	%	12,4	10,6	4,5	5,2	27,2
Площа сніголамів	га	185	149	–	–	36
	%	1,2	1,2	–	–	1,9
Разом для 3-х підприємств басейну річки Латориця						
Загальна площа, га	58253	53182	957	657	2648	810
Площа вітровалів	га	2393	1771	18	21	522
	%	4,1	3,3	1,9	3,2	19,7
Площа сніголамів	га	577	535	–	3	39
	%	1,0	1,0	–	0,5	1,5

Їх пошкодження у лісовій площі водозбирання пересічно невеликі і майже не виходять за межі статистичних похибок визначення показників (<5 %). Лише у ДП "Воловецьке ЛГ" із більш значними висотами пошкодження

твердолистяних порід більш істотне (>5-10 %). Відносно стійкою до вітру є ялиця біла. Найменш витривала похідна порода – ялина європейська. Площа вітровалів у її насадженнях становить 20-27 %. Загалом лісотвірні породи цієї смуги букових лісів за ступенем посилення вітростійкості можна рангувати таким чином: ялина, ялиця, бук, дуб скельний, граб. Із наведеного випливає висновок, що виведення ялини із складу насаджень і відновлення корінних типів деревостанів – першочергова умова посилення вітростійкості букових лісів.

Частка сніголамів у лісорослинних умовах букових лісів неістотна. Як свідчать дані табл. 2, їх площі пересічно менші ніж 2 %. Відносно чіткіше вони проявляються у ДП "Мукачівське ЛГ", де внаслідок теплих зим є більша ймовірність випадання мокрого снігу, порівняно з більш холодними умовами ДП "Свалявське ЛГ" і, особливо, ДП "Воловецьке ЛГ". Загалом у твердолистяних порід букового поясу снігові пошкодження найчастіше виражені у формі сніговалу, тобто деформації стовбура (рис. 1).

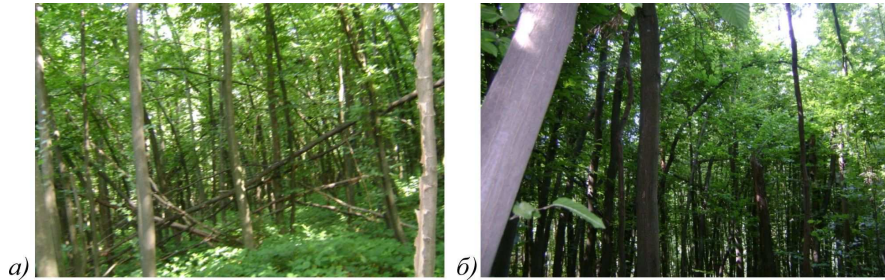

Рис. 1. Сніговали у букових молодяках II класу віку ДП "Мукачівське ЛГ": а) Чинадійівське лісництво; б) Майданське лісництво

Як відомо, у формуванні вітровалів поясу ялинових лісів істотна роль належить орографічним особливостям гірської території – крутизни, експозиції та висоті гірських схилів. Значною мірою це явище проявляється і для букових лісів. У табл. 3 наведено показники розподілу вітровальних площ за названими елементами рельєфу у повному діапазоні висот трьох лісгоспів басейну річки Латориця, тобто від 200 до 1280 м. Вони свідчать про таке.

Найбільша частина вітровалів приурочена до схилів північно-західної орієнтації. За певної їх варіабельності у межах окремих підприємств, для басейну річки Латориця загалом на такі схили припадає 55 % осередків цього явища. Така ситуація дуже подібна до картини розподілу вітровалів на північно-східному мегасхилі Карпат. Це пов'язано з тим, що в обох випадках панують північно-західні вітри. Проте є й відмінності щодо впливу орієнтації схилів на виникнення вітровалів, а саме, в букових лісах Закарпаття понад третини площі цього явища приурочена до схилів південних експозицій. Це спричиненоя проникненням сюди зимових циклонів із Середземного моря. На північно-східному мегасхилі Карпат такі явища відсутні. Щодо залежності вітровалів від крутизни схилів, то у букових, як і в ялинових лісах, добре виражена тенденція їх виникнення на спадистих і, особливо, стрімких схилах, частка яких найбільша в лісовому фонді.

Деталізація розподілу вітровалів за 100-метровою градацією висот засвідчила, що у передгір'ях і нижніх гірських ступенях (200-600 м, ДП "Мукачівське ЛГ") це явище мало залежить від зміни цієї характеристики території. Натомість у суто гірських умовах рельєфу (400-1280 м, ДП "Воловецьке ЛГ") залежність вітровалів від висоти схилів чітко виражена. Ця закономірність притаманна й басейну річки загалом. Тут на висотах до 400 м н.р.м. формується лише близько 5 % від їх загальної кількості, до діапазону висот 400-700 м – приурочено 38 % вітровальних ділянок, і вище 700 м – вони становлять майже 57 %. Очевидно, що із висоти 400 м доцільно впроваджувати систему противітровального захисту лісу, а із висоти 700 м вона повинна бути невід'ємною складовою частиною ведення лісового господарства. Методичні аспекти організації такої системи для Карпат детально висвітлено у праці [3].

Табл. 3. Розподіл площ вітровалів залежно від орографічних особливостей місцевості, %

Характеристика схилів	Лісгосподарські підприємства			Для водозбору річки Латориця
	Мукачівське	Свалявське	Воловецьке	
Розподіл за експозицією схилів				
Зх	3,2	26,3	6,2	7,8
Пн Зх	0,3	2,1	0,3	0,5
Пн	13,4	36,0	47,1	43,7
Пн Сх	11,1	25,1	0	3,1
Сх	3,9	5,9	8,7	8,1
Пд Сх	1,8	1,0	0,5	0,6
Пд	48,1	1,5	37,2	34,8
Пд Зх	18,2	2,1	0	1,5
Розподіл за крутизною схилів				
Пологі (до 10 °)	52,7	1,5	3,4	6,7
Спадисті (11-20 °)	45,7	26,2	34,6	34,6
Стрімкі (21-30 ° на пд. і 21-35 ° на пн. схилах)	1,6	64,2	57,0	53,7
Дуже стрімкі (>30 ° на пд. і >35 ° на пн. схилах)	–	8,1	5,0	4,9
Розподіл за висотою місцевості				
200-300 м	62,5	1,1	–	2,0
301-400 м	4,7	22,0	0,8	2,8
401-500 м	3,1	35,2	3,3	6,1
501-600 м	29,7	14,3	13,1	13,7
601-700 м	–	22,0	18,5	18,3
701-800 м	–	5,5	25,1	22,3
>800 м	–	–	39,2	34,6

Висновки. Вітровальність букових лісів у 10 разів менша, ніж ялинових. Із збільшенням висоти гірських схилів стійкість букових насаджень проти вітру ослаблюється. На висотах понад 700 м н.р.м. формується понад 50 % вітровальних ситуацій. Найбільша вітростійкість властива твердолистяним корінним породам – буку, дубу скельному і грабу. Найменша – насадженням похідної ялини. Розподіл площ вітровалів у букових лісах залежно від орографії місцевості приблизно такий же, як і в ялинових лісах, а саме вони, в основному, приурочені

ні до стрімких і дуже стрімких схилів північно-західних експозицій. При цьому в букових лісах Закарпаття місцеві особливості атмосферної циркуляції можуть зумовлювати понад третину вітровальних ситуацій й на схилах південних експозицій. Частка сніголамів у лісорослинних умовах бучин неістотна – менша ніж 2 %.

Література

1. Іванюк А.П. Природа вітровалів та їх вплив на продуктивність лісу в гірських і передгірських умовах Українських Карпат : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.03.03. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ, 1996. – 20 с.
2. Калинин М.И. Оценка ветровальной опасности в еловых лесах Карпат / М.И. Калинин // Лесоведение : науч.-теорет. журнал. – М. : Изд-во "Наука", – 1991. – № 2. – С. 59-66.
3. Калущийкий І.Ф. Вітровали на північно-східному макросхилі в Українських Карпатах / І.Ф. Калущийкий. – Львів : Вид-во "Манускрипт", 1998. – 204 с.
4. Кіселевський-Бабінін Р.Г. Природа вітровалів у Карпатах / Р.Г. Кіселевський-Бабінін, В.М. Дьяков // Природні умови та природні ресурси Українських Карпат : зб. наук. праць. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1968. – С. 48-58.
5. Перехрест С.М. Шкідливі стихійні явища в Українських Карпатах та засоби боротьби з ними / С.М. Перехрест, С.Г. Кочубей, О.М. Печковська. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1971. – 200 с.
6. Прох Л.З. Ветровальні ліси і штормові ветри в Українських Карпатах / Л.З. Прох // Метеорологія. Обзор. – Обнинск : Изд-во ВНИИГМИ-МЦД, 1976. – 80 с.
7. Рибін М.М. Вітровали в Буковинських Карпатах, їх наслідки і способи боротьби з ними / М.М. Рибін, А.Й. Швиденко // Природні умови та природні ресурси Українських Карпат : зб. наук. праць. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1968. – С. 67-74.
8. Стойко С.М. Природа – Стихия – Человек / С.М. Стойко, П.Р. Третяк. – Львов : Изд-во "Вища шк.", Изд-во при Львов. ун-те, 1983. – 120 с.
9. Трибун П.А. Про причини масових вітровалів на Прилуцькій височині Івано-Франківської області в 1964 р. / П.А. Трибун // Природні умови та природні ресурси Українських Карпат : зб. наук. праць. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1968. – С. 59-66.

Блыстив В.И., Олійник В.С. Ветровальні та сніголами в грабових бучинах Закарпаття

Рассмотрены показатели ветровалов в буковом и еловом поясах Карпат. Дана оценка их распространения в высотной полосе грабовых бучин. Приведено ранжирование лесообразующих пород букового пояса по степени усиления их ветроустойчивости. Охарактеризованы особенности возникновения ветровальных ситуаций в бассейне реки Латорица в зависимости от экспозиции и крутизны склонов и высоты местности. Освещены процессы формирования снеголомов. Предложены меры по усилению устойчивости буковых лесов путем восстановления коренных древостоев и внедрения системы противоветровальной их защиты.

Ключевые слова: ветровальні, сніголами, насадження, лесообразующие породы, крутизна і експозиція склонов, висота над рівнем моря.

Blystiv V.I., Olijnyk V.S. Windfalls and Snow Breaks in the Hornbeam-Beech Stands of Transcarpathia

Indicators of windfalls in the beech and spruce zones of the Carpathians are considered. The estimation of their distribution on the altitude of hornbeam-beech stands is done. Wind resistance ranking of the forest species for the beech forest zone is adduced. The features of the windfalls situations occurrence in the Latoritsa basin depending on exposure and steepness of slopes and on the altitude are characterized. The processes of a snow breaks formation are illustrated. Measures on the beech forests stability strengthen by natural forest stands restoring and by implementation of the against windfall protection system.

Keywords: windfall, snow break, stand, forest tree species, slope steepness, slope exposure, altitude.

УДК 630*17(075.8)

Доц. В.Я. Заячук¹, канд. с.-г. наук; В.П. Джурік²

СТРУКТУРА ДЕНДРОФЛОРИ ТА САНІТАРНИЙ СТАН ПАРКУ "БЕРЕГОМЕТСЬКИЙ" НПП "ВИЖНИЦЬКИЙ"

Вивчено таксономічну та флористичну структури автохтонної та культивованої дендрофлори парку "Берегометський" НПП "Вижицький". Проведено розподіл дендрофлори за життєвими формами, групами росту та категоріями санітарного стану. Узагальнено понад 120-річний досвід вирощування інтродукованих видів у регіоні досліджень. Перспективним є впровадження відібраних інтродукованих видів у лісове господарство під час створення лісових культур з їх участю. Доцільним є внесення цього дендропарку до туристичної екомережі, проведення культурно-просвітницької роботи, навчальних і пізнавальних екскурсій.

Ключові слова: парк "Берегометський", автохтонна та культивована дендрофлора, таксономічна та флористична структури, життєві форми, санітарний стан.

Вступ. Інтродукованим в Україну деревним видам приділяють значну увагу у лісовому і садово-парковому господарствах, у захисному лісорозведенні та в озелененні населених місць. За допомогою інтродукції рослин істотно доповнено флористичне багатство України, проте асортимент порід-екзотів недостатньо ефективно використовують у лісовому господарстві. Своєрідним полігоном для випробування інтродукованих деревних видів є, зокрема, дендропарки лісогосподарських підприємств і наукових установ лісового та природоохоронного напрямку. Більшість інтродуцентів росте в різних за площею старовинних парках чи в населених пунктах у біогрупах або окремо стоячими деревами. Починаючи з XVIII ст., значну частину старовинних парків України закладено навколо садів великих землевласників. Влаштування парків у Північній Буковині почали з XIX ст. [8].

Кількісний склад дендрофлори в Україні, за даними М.А. Кохна, становить 2400 видів та понад 1200 форм дерев, кущів та ліан. За даними О.А. Калініченка (2003), нині в Україну інтродуковано близько 2500 таксонів деревних рослин, переважно більшість яких росте у дендропарках та ботанічних садах. У Західному регіоні України на цей час інтродуковано 1085 видів, що належать до 87 родів та 61 родини [3]. У Карпатах та Західному Поділлі на 1.01.1981 р. культивували 678 видів і форм деревних рослин, що належали до 174 родів та 57 родин [8]. Фахівцями ботанічного саду Чернівецького державного університету на території рівнинної та передгірської зон Чернівецької області протягом 1986-1990 рр. виявлено 214 видів і форм інтродукованих деревних рослин, зокрема 42 види та форми голонасінних і 172 – покритонасінних, які віднесено до 93 родів та 41 родини. Власне найбільшу кількість інтродуцентів (26 таксонів) ними виявлено в парку "Берегометський" [8]. В.К. Терлецький та ін. (1985) згадують про 54 інтродуковані види і форми дерев і кущів в цьому осередку культивованої дендрофлори.

Мета роботи – вивчення таксономічної структури автохтонної та культивованої дендрофлори парку "Берегометський", проведення розподілу ден-

¹ НЛТУ України, м. Львів;

² пров. фахівець відділу науки НПП "Вижицький", смт. Берегомет, Чернівецька область